

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ГУМАНІТАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до практичних занять з дисципліни
«Пенсійна система»
для здобувачів освітнього ступеня «бакалавр»
зі спеціальності 232 «Соціальне забезпечення»
усіх форм навчання

УДК 364 (07)
М 54

Черкаси 2020

*Затверджено Вченою радою факультету
гуманітарних технологій,
протокол № 6 від 06.02.2020 р.,
згідно з рішенням кафедри соціального забезпечення,
протокол № 1 від 28.08.2019 р.*

Упорядник **Тернова Л.Ю., к.е.н., доцент кафедри соціального забезпечення**
Рецензент **Манн Р.В., д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки та підприємництва**

М 54 Методичні рекомендації до практичних занять з дисципліни «Пенсійна система» для здобувачів освітнього ступеня «бакалавр» зі спеціальності 232 Соціальне забезпечення усіх форм навчання [Електронний ресурс] / [упоряд. : Тернова Л.Ю.]; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. – Черкаси : ЧДТУ, 2020. – 18 с. – Назва з титульного екрана.

У виданні містяться рекомендації щодо виконання практичних робіт з дисципліни «Пенсійна система». Наведено завдання до виконання практичних робіт та самостійного вивчення дисципліни, вимоги щодо їх виконання, тематику наукових рефератів, доповідей, питання до підсумкового контролю та список рекомендованої літератури та інформаційних джерел.

Для студентів спеціальності 232 Соціальне забезпечення усіх форм навчання.

УДК 364 (07)

Навчальне електронне видання
локального використання
Друкований примірник

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до практичних занять з дисципліни
«Пенсійна система»
для здобувачів освітнього ступеня «бакалавр»
зі спеціальності 232 Соціальне забезпечення
усіх форм навчання

Упорядник
Тернова Людмила Юріївна

В авторській редакції

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1. Рекомендації до проведення практичних занять для студентів денної форми навчання.....	5
1.1. Тематика практичних занять.....	5
1.2. Самостійна робота.....	7
1.3. Перелік індивідуальних завдань.....	8
1.4. Критерії оцінювання навчальних досягнень.....	
2. Методичні рекомендації до виконання контрольної роботи для студентів заочної форми навчання.....	8
2.1. Підготовка до виконання контрольної роботи.....	10
2.2. Оформлення контрольної роботи.....	10
2.3. Порядок зарахування контрольної роботи.....	11
2.4. Варіанти контрольної роботи.....	13
3. Питання до підсумкового контролю.....	14
Перелік рекомендованої літератури та інформаційних джерел.....	15
Додатки.....	16
	18

ВСТУП

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Пенсійна система» є формування у студентів сучасного економічного мислення і системи спеціальних знань щодо механізму організації системи пенсійного забезпечення в Україні та світі.

Завданнями вивчення дисципліни «Пенсійна система» є: вивчення соціально-економічної сутності та ролі пенсійного забезпечення в системі соціального захисту населення; знання основних положень чинного законодавства України з питань пенсійного забезпечення; знання чинної структури системи пенсійного забезпечення в Україні; володіння основами щодо порядку нарахувань пенсій за категоріями отримувачів; розуміння основ фінансового забезпечення пенсійної системи України; набуття вмінь розрахунків розмірів пенсій.

Компетенції, що формуються після опанування дисципліни

Результати навчання (відповідно до освітньо-професійної програми «Соціальне забезпечення» (бакалаврський рівень вищої освіти)):

1. Використовувати механізми призначення фінансової соціальної допомоги, пенсій (ПРН 5);
2. Використовувати базові знання про принципи державної соціальної політики та шляхи соціального забезпечення населення (ПРН 7);
3. Застосовувати засоби соціально-правової політики в сфері соціального захисту, базові знання з юриспруденції та законодавства України в галузі соціального забезпечення (ПРН 8).

Знати: суспільні відносини, що становлять предмет пенсійного забезпечення; теоретичні засади пенсійного забезпечення; чинне законодавство про пенсійне забезпечення населення; порядок призначення й виплати пенсій.

Вміти: орієнтуватись у системі джерел пенсійного законодавства України та міжнародно-правового регулювання пенсійного забезпечення; аналізувати, узагальнювати та правильно застосовувати норми права пенсійного забезпечення України в практичній діяльності, роз'яснювати їх зміст іншим.

1. РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

1.1. Тематика практичних занять

Тема 1. Загальні положення пенсійного забезпечення в Україні

1. Виникнення пенсійного забезпечення.
2. Поняття, ознаки та економічна і правова природа пенсій.
3. Пенсійне забезпечення в системі соціального забезпечення.
4. Предмет, метод і принципи пенсійного забезпечення.
5. Право людини на пенсію (пенсійні виплати).
6. Пенсійне право як автономна складова права соціального забезпечення.

Тема 2. Пенсійні системи в світі та в Україні

1. Поняття та класифікація пенсійних систем.
2. Види пенсійних систем у світі.
3. Солідарна (розподільча) пенсійна система.
4. Обов'язкова накопичувальна (капіталізована, фондована) пенсійна система.
5. Добровільні (недержавні) пенсійні системи.
6. Змішані пенсійні системи.
7. Пенсійна система України – поняття, загальна характеристика, структура.
8. Пенсійні системи окремих зарубіжних країн.

Тема 3. Загальні положення солідарної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування

1. Основні поняття про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування.
2. Суб'єкти солідарної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.
3. Принципи загальнообов'язкового державного пенсійного соціального страхування.
4. Особи, які підлягають загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванню.
5. Єдиний внесок як фінансова основа загальнообов'язкового державного соціального страхування.
6. Персоніфікований облік у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.
7. Трудовий та страховий стаж.
8. Обчислення страхового стажу.
9. Підтвердження страхового стажу.
10. Порядок визначення заробітної плати (доходу) для обчислення пенсії.

Тема 4. Накопичувальна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування

1. Поняття та загальна характеристика накопичувальної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.
2. Правовий статус накопичувального пенсійного фонду.
3. Інші суб'єкти накопичувальної системи пенсійного страхування.
4. Пенсійні активи накопичувальної системи пенсійного страхування.
5. Пенсійні виплати за рахунок коштів накопичувальної системи пенсійного страхування.
6. Договори страхування довічної пенсії.
7. Довічні пенсії.
8. Вплив фінансово-економічних ризиків на накопичувальні пенсійні системи.

Тема 5. Система добровільного недержавного пенсійного забезпечення

1. Сутність недержавного пенсійного забезпечення.
2. Суб'єкти недержавного пенсійного забезпечення.
3. Недержавні пенсійні фонди, їх правовий статус та види.
4. Пенсійні активи недержавного пенсійного забезпечення та управління ними. Пенсійні внески.
5. Пенсійний контракт і пенсійна схема.
6. Поняття й види пенсійних виплат. Умови і строки їх здійснення.

Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин							
	усього	Денна форма			усього	Заочна форма		
		у тому числі				у тому числі		
		л	п	с.р.		л	п	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Тема 1. Загальні положення пенсійного забезпечення в Україні	18	2	4	12	16			16
Тема 2. Пенсійні системи в світі та в Україні	18	2	4	12	16			16
Тема 3. Загальні положення солідарної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування	18	2	4	12	20	2	2	16
Тема 4. Накопичувальна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування	18	2	4	12	20	2	2	16
Тема 5. Система добровільного недержавного пенсійного забезпечення	18	2	4	12	20	2	2	16
Всього	90	10	20	60	90	6	6	80

Теми практичних (семінарських) занять

№ пр.з.	Назва теми	Кількість годин для денної форми	Кількість годин для заочної форми
1,2	Тема 1. Загальні положення пенсійного забезпечення в Україні	4	
3,4	Тема 2. Пенсійні системи в світі та в Україні	4	
5,6	Тема 3. Загальні положення солідарної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування	4	2
7,8	Тема 4. Накопичувальна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування	4	2
9,10	Тема 5. Система добровільного недержавного пенсійного забезпечення	4	2
Всього		20	6

1.2. Самостійна робота

Теми для самостійної роботи

Самостійна робота студентів передбачає:

- вивчення додаткового матеріалу;
- підготовка до практичних занять як на базі матеріалу, наданого у лекціях, так і з використанням додаткового матеріалу, що було віднесено до самостійного опрацювання та завчасно попереджено про це студентів;
- своєчасна та якісна підготовка до кожного наступного практичного заняття, збір необхідної статистичної та аналітичної інформації, що всебічно характеризує питання, яке буде розглядатися; підбір інформації щодо українського та світового досвіду за питанням, що буде розглянуто на практичному занятті.

№ пр.з.	Назва теми	Кількість годин для денної форми	Кількість годин для заочної форми
1	Тема 1. Загальні положення пенсійного забезпечення в Україні	12	16
2	Тема 2. Пенсійні системи в світі та в Україні	12	16
3	Тема 3. Загальні положення солідарної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування	12	16
4	Тема 4. Накопичувальна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування	12	16
5	Тема 5. Система добровільного недержавного пенсійного забезпечення	12	16
Всього		60	80

Обов'язковим видом самостійної роботи є виконання реферативного завдання. Тематику завдання студент обирає самостійно і погоджує із викладачем.

Правила оформлення реферативної роботи (див. Патики Н.І. Стандарти на оформлення магістерських, дипломних, бакалаврських, курсових, контрольних робіт та рефератів. – К.: ПІК ДСЗУ, 2014. – 26с.).

Новий ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 покликаний забезпечити впровадження сучасних автоматизованих технологій опрацювання документів, ведення інформаційних баз даних; ефективність пошуку й використання документів усіх видів і типів; результативний обмін бібліографічною інформацією між інформаційними службами, бібліотеками, видавцями та книготорговельними організаціями як у середині країни, так і за кордоном. Дотримання нових норм під час створення бібліографічної інформації дасть змогу адекватніше представити документ у бібліографічному записі.

Також використовуємо ДСТУ 3008:2015 Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлення.

1.3. Перелік індивідуальних завдань

Студент самостійно обирає вид індивідуального завдання, виконання якого найбільше відповідає його інтересам та здібностям:

1. участь у роботі науково-практичних конференцій із пленарним виступом;
2. дистанційна участь у роботі науково-практичних конференцій із друком тез доповідей;
3. отримання сертифіката участі у семінарах/тренінгах за спеціальністю;
3. підготовка презентації.

Обов'язковим видом індивідуальної роботи для виконання всіма студентами є: Скласти глосарій основних термінів англійською мовою.

Обираєте 10-20 термінів (понять) – **МОЖНА І БІЛЬШЕ** - з вашої теми і даєте визначення на англійській мові (як словник по алфавіту).

1.4. Критерії оцінювання навчальних досягнень

Для студентів денної форми навчання	
Вид навчальної роботи	Кількість балів максимум
Постійна частина	
Участь у практичному занятті №1	5
Участь у практичному занятті №2	5
Участь у практичному занятті №3	5
Участь у практичному занятті №4	5
Участь у практичному занятті №5	5
Участь у практичному занятті №6	5
Участь у практичному занятті №7	5
Участь у практичному занятті №8	5

Участь у практичному занятті №9	5
Участь у практичному занятті №10	5
Всього	50
<u>Додаткова частина</u>	
Скласти глосарій основних термінів англійською мовою	10
Виконання індивідуального завдання	10
<u>Штрафна частина</u>	
Пропуск одного заняття без поважної причини	-5
Наявність плагіату у роботах	-10
Підсумкова оцінка	60
Екзамен	40
Семестрова оцінка	100

Для студентів заочної форми навчання	
Вид навчальної роботи	Кількість балів <i>максимум</i>
Контрольна робота з дисципліни (відповідно отриманого завдання): оцінка якості письмової роботи (оформлення та змістовність)	20
захист роботи співбесідою	40
Всього за контрольну роботу	60
Екзамен	40
Семестрова оцінка	100

Перевірка та оцінювання знань студентів здійснюється шляхом загальної оцінки поточної участі кожного студента у проведенні практичного заняття.

Результати участі оцінюються за чотирибальною шкалою: «5», «4», «3» та «2» бали.

Оцінка «5 балів» ставиться у випадках, коли студент має системні та глибокі знання навчального матеріалу, вміє без помилок виконувати практичні завдання, передбачені програмою курсу, засвоїв основну та ознайомився із допоміжною літературою, викладає матеріал у логічній послідовності, робить узагальнення і висновки, наводить практичні приклади у контексті тематичного теоретичного матеріалу та приймає активну участь у проведенні практичного заняття.

Оцінка «4 бали» ставиться, якщо студент повністю засвоїв навчальний матеріал, знає основну літературу, вміє виконувати практичні завдання, викладає матеріал у логічній послідовності, робить певні узагальнення і висновки, але не наводить практичних прикладів у контексті тематичного теоретичного матеріалу або допускає незначні помилки у формулюванні термінів, категорій, невеликі помилки у розрахунках при розв'язанні практичних завдань та приймає активну участь у проведенні практичного заняття.

Оцінка «3 бали» ставиться у випадках, коли студент засвоїв матеріал не у

повному обсязі, дає неповну відповідь на поставлене теоретичне запитання, допустив грубих помилок у розрахунках при розв'язанні практичного завдання та не приймає активної участі у проведенні практичного заняття.

Оцінка «2 бали» ставиться студентові, який не засвоїв навчальний матеріал, дає неправильні відповіді на поставлені теоретичні запитання, не вміє, або неправильно виконує розрахунки при розв'язанні практичних завдань та не приймає активної участі у проведенні практичного заняття.

Якщо студент за різних причин пропустив заняття або отримав за його результатами оцінку «2 бали», то відпрацювати заняття можна під час щотижневих консультацій викладача.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Результати знань студента оцінюються за національною шкалою та одночасно виставляється кількість балів за 100 бальною системою і оцінка у системі ECTS (Європейська кредитно-трансфертна система).

Таблиця – Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

2. РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

2.1. Підготовка до виконання контрольної роботи

Виконання контрольної роботи передбачає письмове виконання завдань за відповідним варіантом.

Для студентів, які навчаються на заочному відділенні факультету гуманітарних технологій, спеціальність 232 «Соціальне забезпечення» передбачена методика розподілу варіантів контрольних робіт, в основу якої покладено принцип визначення варіанту за останньою цифрою залікової книжки.

Остання цифра залікової книжки	№ відповідного питання
0	1, 11, 21, 31
1	2, 12, 22, 32
2	3, 13, 23, 33
3	4, 14, 24, 34
4	5, 15, 25, 35
5	6, 16, 26, 36
6	7, 17, 27, 37
7	8, 18, 28, 38
8	9, 19, 29, 1
9	10, 20, 30, 2

Контрольна робота з дисципліни складається з теоретико-практичних завдань, що потребують поглибленої відповіді.

Відповіді мають бути повними та обґрунтованими, та рівноцінними на всі теоретичні завдання, що передбачені конкретним варіантом контрольної роботи.

Запис умови завдань, передбачених варіантом, є обов'язковим.

Обов'язковим при виконанні контрольної роботи є використання нормативно-правової бази. Також доцільним є використання наукових статей та інших періодичних видань.

Контрольна робота повинна мати самостійний характер. Недопустимо пряме запозичення тексту, фактичних даних тощо із джерел без посилання на них.

Тому контрольні роботи, написані без врахування цих вимог, викладачем прийматися не будуть.

2.2.Оформлення контрольної роботи

Контрольна робота виконується державною (українською) мовою. Також можливо виконувати контрольну роботу повністю або частково англійською мовою.

Новий ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 покликаний забезпечити впровадження сучасних автоматизованих технологій опрацювання документів, ведення інформаційних баз даних; ефективність пошуку й використання документів усіх видів і типів; результативний обмін бібліографічною інформацією між інформаційними службами, бібліотеками, видавцями та книготорговельними організаціями як у середині країни, так і за кордоном. Дотримання нових норм під час створення бібліографічної інформації дасть змогу адекватніше представити документ у бібліографічному записі.

Також використовуємо ДСТУ 3008:2015 Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлення.

Обсяг контрольної роботи не повинен перевищувати 25 сторінок комп'ютерного тексту. Контрольна робота має бути оформлена належним чином (див. Патика Н.І. Стандарти на оформлення магістерських, дипломних,

бакалаврських, курсових, контрольних робіт та рефератів. – К.: ІПК ДСЗУ, 2014. – 26с.).

Текст звіту оформляється на аркушах паперу формату А4, набирається з абзацного відступу 1 см шрифтом Times New Roman Cyr розміром 14 пт з 1,5 міжрядковим інтервалом і вирівнюється по ширині. В графічному та табличному матеріалах дозволяється шрифт – 10–12 пт з одиничним міжрядковим інтервалом.

Текст звіту оформляється з полями таких розмірів: лівий – 25 мм, правий – 15 мм, верхній і нижній – 20 мм.

Під час формування звіту слід дотримуватись рівномірної щільності тексту (без розріджень та ущільнень), контрастності й чіткості зображення. Всі лінії, літери, цифри і знаки повинні бути одного кольору впродовж усього тексту.

Якщо звіт містить таблиці та ілюстрації, то вони розташовуються по тексту після посилання на них (наприклад, рис. 1.1; табл. 1.1).

Найменування таблиці розміщується над власне таблицею і вирівнюється по центру без абзацного відступу. Над найменуванням таблиці по правому краю ставиться її порядковий номер (Таблиця 1.1).

Найменування ілюстрації (Рис. 1.1. Динаміка ...) розміщується після ілюстрації та вирівнюється по ширині з абзацного відступу 1 см. Ілюстрації повинні бути чіткими та контрастними.

Для набирання формул повинен застосовуватися редактор формул MS Word. Формула вирівнюється по центру і не повинна займати більше 5/6 ширини рядка.

Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарату, котрий містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків та пропозицій. Він подається в кінці звіту загальним списком мовою джерела та згідно з встановленими вимогами (Бюлетень ВАК України. – 2008. – №3). Оформляється список використаних джерел в алфавітному порядку або ж в порядку звернення до джерел у звіті.

Додатки подаються після списку використаних джерел і розміщуються у порядку посилань на них у тексті.

У додатки до варто включати:

- ілюстрації та таблиці допоміжного характеру;
- проміжні матеріали, які через великий обсяг або форму подання не можуть бути представлені в основних частинах роботи (розрахунки, фінансова звітність тощо).

Кожний додаток (якщо їх кілька) починають з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, друкується угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки з вирівнюванням по центру. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток __» і велика літера, що його позначає.

Додатки слід позначати послідовно літерами української абетки, за винятком літер Г, Ґ, Є, І, Ї, Й, Щ, Ч, Ъ (наприклад, додаток А, додаток Б).

Сторінки, на яких розміщені додатки, не нумеруються.

Ілюстрації, таблиці та формули, що розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: Таблиця А. 2 – друга таблиця додатку А; Рис.

Д. 1. – перший рисунок додатку Д; формула (В. 1) – перша формула додатку В.

Текст повинен мати наскрізну нумерацію сторінок, що проставляється арабськими цифрами. Номер сторінки проставляється в правому верхньому куті сторінки без знака № і без крапки в кінці.

Контрольна робота має бути виконана і направлена для перевірки протягом міжсесійного періоду, тобто навчального року, протягом якого здійснюється робота студента над засвоєнням навчального матеріалу як самостійно, так і під керівництвом викладача, але **не пізніше як за 10 днів до початку сесії** для студентів заочної форми навчання, передбаченої навчальним планом.

2.3.Порядок зарахування контрольних робіт

Контрольна робота оцінюється за чотирибальною національною шкалою та в балах за кредитно-трансфертною системою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

90-100 балів – **відмінно (A)**;

82-89 балів – **добре (B)**;

75-81 балів – **добре (C)**;

68-74 балів – **задовільно (D)**;

60-67 балів – **задовільно (E)**;

35-59 балів – **незадовільно** з можливістю повторного складання (FX);

1-34 балів – **незадовільно** з обов'язковим повторним курсом (F).

Для студентів заочної форми навчання	
Вид навчальної роботи	Кількість балів максимум
Контрольна робота з дисципліни (відповідно отриманого завдання):	
оцінка якості письмової роботи (оформлення та змістовність)	20
захист роботи співбесідою	40
Всього за контрольну роботу	60
Іспит	40
Семестрова оцінка	100

У разі отримання незадовільної оцінки, студент повинен усунути виявлені недоліки і повторно захистити її в установлений викладачем термін.

Студент, який не виконав контрольної роботи або якщо його робота не зарахована за результатами її виконання, не допускається до іспиту.

2.4.Варіанти контрольної роботи

Контрольна складається з 2 частин:

1. Частина: Реферативний огляд питань.

Студент обирає варіант по останній цифрі залікової книжки.

Структура: типова титулка, зміст, виклад питань плану, список використаних джерел.

2 Частина: Скласти глосарій основних термінів англійською мовою.

Обираєте 10-20 термінів (понять) – МОЖНА І БІЛЬШЕ - з проблематики рекомендованих питань і даєте визначення на англійській мові (як словник по алфавіту).

Всі структурні елементи контрольної роботи починати з нової сторінки.

Питання для варіантів контрольної роботи:

1. Виникнення пенсійного забезпечення.
2. Поняття, ознаки та економічна і правова природа пенсій.
3. Пенсійне забезпечення в системі соціального забезпечення.
4. Предмет, метод і принципи пенсійного забезпечення.
5. Право людини на пенсію (пенсійні виплати).
6. Пенсійне право як автономна складова права соціального забезпечення.
7. Поняття та класифікація пенсійних систем.
8. Види пенсійних систем у світі.
9. Солідарна (розподільча) пенсійна система.
10. Обов'язкова накопичувальна (капіталізована, фондована) пенсійна система.
11. Добровільні (недержавні) пенсійні системи.
12. Змішані пенсійні системи.
13. Пенсійна система України – поняття, загальна характеристика, структура.
14. Пенсійні системи окремих зарубіжних країн.
15. Основні поняття про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування.
16. Суб'єкти солідарної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.
17. Принципи загальнообов'язкового державного пенсійного соціального страхування.
18. Особи, які підлягають загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванню.
19. Єдиний внесок як фінансова основа загальнообов'язкового державного соціального страхування.
20. Персоніфікований облік у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.
21. Трудовий та страховий стаж.
22. Обчислення страхового стажу.
23. Підтвердження страхового стажу.
24. Порядок визначення заробітної плати (доходу) для обчислення пенсії.
25. Поняття та загальна характеристика накопичувальної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.
26. Правовий статус накопичувального пенсійного фонду.
27. Інші суб'єкти накопичувальної системи пенсійного страхування.
28. Пенсійні активи накопичувальної системи пенсійного страхування.
29. Пенсійні виплати за рахунок коштів накопичувальної системи пенсійного

- страхування.
30. Договори страхування довічної пенсії.
 31. Довічні пенсії.
 32. Вплив фінансово-економічних ризиків на накопичувальні пенсійні системи.
 33. Сутність недержавного пенсійного забезпечення.
 34. Суб'єкти недержавного пенсійного забезпечення.
 35. Недержавні пенсійні фонди, їх правовий статус та види.
 36. Пенсійні активи недержавного пенсійного забезпечення та управління ними. Пенсійні внески.
 37. Пенсійний контракт і пенсійна схема.
 38. Поняття й види пенсійних виплат. Умови і строки їх здійснення.

3. ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Виникнення пенсійного забезпечення.
2. Поняття, ознаки та економічна і правова природа пенсій.
3. Пенсійне забезпечення в системі соціального забезпечення.
4. Предмет, метод і принципи пенсійного забезпечення.
5. Право людини на пенсію (пенсійні виплати).
6. Пенсійне право як автономна складова права соціального забезпечення.
7. Поняття та класифікація пенсійних систем.
8. Види пенсійних систем у світі.
9. Солідарна (розподільча) пенсійна система.
10. Обов'язкова накопичувальна (капіталізована, фондована) пенсійна система.
11. Добровільні (недержавні) пенсійні системи.
12. Змішані пенсійні системи.
13. Пенсійна система України – поняття, загальна характеристика, структура.
14. Пенсійні системи окремих зарубіжних країн.
15. Основні поняття про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування.
16. Суб'єкти солідарної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.
17. Принципи загальнообов'язкового державного пенсійного соціального страхування.
18. Особи, які підлягають загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванню.
19. Єдиний внесок як фінансова основа загальнообов'язкового державного соціального страхування.
20. Персоніфікований облік у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.
21. Трудовий та страховий стаж.
22. Обчислення страхового стажу.
23. Підтвердження страхового стажу.
24. Порядок визначення заробітної плати (доходу) для обчислення пенсії.
25. Поняття та загальна характеристика накопичувальної системи

- загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.
26. Правовий статус накопичувального пенсійного фонду.
 27. Інші суб'єкти накопичувальної системи пенсійного страхування.
 28. Пенсійні активи накопичувальної системи пенсійного страхування.
 29. Пенсійні виплати за рахунок коштів накопичувальної системи пенсійного страхування.
 30. Договори страхування довічної пенсії.
 31. Довічні пенсії.
 32. Вплив фінансово-економічних ризиків на накопичувальні пенсійні системи.
 33. Сутність недержавного пенсійного забезпечення.
 34. Суб'єкти недержавного пенсійного забезпечення.
 35. Недержавні пенсійні фонди, їх правовий статус та види.
 36. Пенсійні активи недержавного пенсійного забезпечення та управління ними. Пенсійні внески.
 37. Пенсійний контракт і пенсійна схема.
 38. Поняття й види пенсійних виплат. Умови і строки їх здійснення.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ДЖЕРЕЛ

Основна

1. Пенсійне забезпечення: навч. посіб. / І. А. Ветухова, Г. О. Яковлева, О. М. Ярошенко, за заг. ред. В. В. Жернакова. – Х.: Нац.ун-т “Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого”, 2013. – 230 с.
2. Пенсійні відносини: Практичний посібник/ Григоренко Л.С., 2016. - 360 с.
3. Пенсійна реформа 2017: Практичний посібник/ Чижмарь К. І., Журавльов Д. В., Петков С. В., Хомішин М. А., 2018.- 136 с.
4. Право соціального забезпечення. Особлива частина: навчальний посібник / Б. І. Сташків. - Чернігів : ПАТ «ПВК «Десна», 2018. - 1092 с.

Допоміжна

1. Пенсійне забезпечення в Україні та Білорусі: історія становлення і перспективи розвитку: монографія / за ред. Михайла Шумила, Ірини Комоцької. – Київ: Ніка-Центр, 2018. – 516 с.
2. Уайтхауз, Э. Пенсионная панорама. Пенсионные системы 53 стран [Текст] / Эдуард Уайтхауз. – М. : Весь мир, 2008. - 225с.
3. Фінансові, соціальні та правові аспекти Пенсійної реформи в Україні. Світовий досвід та українські реалії. / Центр Разумкова, 2017 [Електронний ресурс] / – Режим доступу: www.razumkov.org.ua

Інформаційні ресурси

1. Законодавство України. Сайт Верховної Ради України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
2. Офіційне інтернет-представництво Президента України. Сайт Президента України. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// president.gov.ua](http://president.gov.ua).
3. Урядовий портал. Сайт Кабінету Міністрів України. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// kmu.gov.ua](http://kmu.gov.ua).
4. Офіційний сайт Державного комітету статистики України - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua

5. Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.msp.gov.ua/>
6. Офіційний сайт Міністерства фінансів України - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.minfin.gov.ua
7. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.me.gov.ua
8. Національний банк України - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.bank.gov.ua
9. Рахункова палата - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.as-rada.gov.ua
10. Комітет з питань бюджету - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://budget.rada.gov.ua>
11. Пенсійний фонд України - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.pfu.gov.ua
12. Пенсійна реформа в Україні - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.pension.kiev.ua
13. База "Загальне законодавство" Верховної Ради України [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.zakon.rada.gov.ua
14. Верховна Рада України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://rada.gov.ua/>
15. Державна служба зайнятості України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.dcz.gov.ua/>
16. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua
17. Євростат [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.eurostat.ec.eu.int>
18. Журнал «Ринок праці та зайнятість населення» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ipk.edu.ua/journal/>
19. Журнал «Україна: аспекти праці» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://uap.in.ua/>
20. Міністерство соціальної політики України – [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.msp.gov.ua
21. Електронна версія бюллетеня Население и общество Демоскоп Weekly [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://demoscope.ru/weekly>
22. HR Лига. Сообщество кадровиков и специалистов по управлению персоналом [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://hrliga.com/index.php?module=profession&op=view&id=1376>
23. Державна служба зайнятості [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.dcz.gov.ua
24. Міжнародна організація праці [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.ilo.org
25. Міжнародна організація міграції [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.iom.org
26. Європейська комісія [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.ec.europa.eu

ДОДАТОК А

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ГУМАНІТАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

КОНТРОЛЬНА РОБОТА

з дисципліни:

«Пенсійна система»

Роботу виконав:

(прізвище, ім'я та ім'я по батькові)

№ залік. книжки _____

Варіант № _____

Робота подана на кафедру
соціального забезпечення _____

(дата)

Роботу перевірів: к.е.н., доцент Тернова Л.Ю.

(прізвище, ім'я та ім'я по батькові)

Відмітка про перевірку _____

Черкаси - 20__ р.